

Η ΘΕΣΗ ΚΑΙ ΤΟ ΦΥΣΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΤΗΣ ΝΟΤΙΑΣ ΑΜΕΡΙΚΗΣ

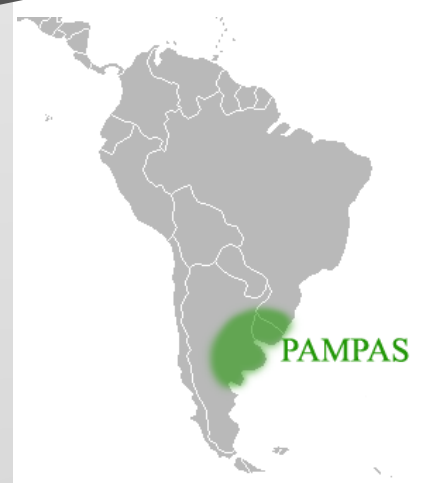
Νίκος Φραγκιάς – Δάσκαλος ΣΤ' Δημοτικού

ΕΔΑΦΟΣ - ΠΕΔΙΑΔΕΣ

Η **Νότια Αμερική** παρουσιάζει ελάχιστο **διαμελισμό** ακτών με μικρή εξαίρεση τις ακτές στο νότιο άκρο της. Αντίθετα διαμορφώνουν έντονο κατακόρυφο διαμελισμό η επιβλητική οροσειρά των Άνδεων, το οροπέδιο της Γουιάνας, τα Κεντρικά Υψίπεδα της Βραζιλίας και οι μεγάλες πεδιάδες. Ο **Παρανά** είναι ο **σπουδαιότερος ποταμός** της Αργεντινής, ο δεύτερος σε μήκος της Νοτίου Αμερικής και από τους μεγαλύτερους του κόσμου.

Κοιτώντας τις **Άνδεις** από μακριά διακρίνουμε στον ορίζοντα τις αιχμηρές κορυφές τους, που μοιάζουν με δόντια πριονιού και γι' αυτό στα βουνά αυτά αποδίδεται ο χαρακτηρισμός «σιέρα». («Σιέρα» στα ισπανικά σημαίνει πριόνι.)

Οι πεδιάδες διαμορφώνονται σε τρία διαφορετικά είδη. Συγκεκριμένα στα βόρεια συναντάμε τα **λιάνος** (= λιβάδια) του ποταμού **Ορινόκου** που έχουν ψηλό γρασίδι. Νοτιότερα συναντάμε τα **σέλβας** (= δάση) του **Αμαζονίου** και ακόμη πιο νότια τα **πάμπας** (= ανοιχτός χώρος στην ινδιάνικη γλώσσα) των ποταμών Παρανά και Ουρουγουάη, οι οποίοι, αφού ενώσουν τα νερά τους, εκβάλλουν στον κόλπο «δε Λα Πλάτα». Τα πάμπας έχουν χαμηλό γρασίδι. Οι πεδιάδες της Αργεντινής στηρίζουν τον κτηνοτροφικό πλούτο της χώρας, αφού στα απέραντα βοσκοτόπια τρέφονται βοοειδή και αιγοπρόβατα. Στις πεδιάδες της Βενεζουέλας παράγονται καφές, καπνά, ζαχαροκάλαμο, καλαμπόκι, μπανάνες και άλλα προϊόντα, ενώ και η κτηνοτροφία έχει προοπτικές μεγάλης ανάπτυξης.

Ο ΑΜΑΖΟΝΙΟΣ

Ο Αμαζόνιος έχει μικρότερο μήκος από τον Νείλο, αλλά ο όγκος του νερού που μεταφέρει στη θάλασσα είναι μεγαλύτερος από τον όγκο του νερού που μεταφέρουν ο Νείλος και ο Μισισσιπής μαζί. Λέγεται μάλιστα ότι αυτός μόνος του περιέχει το 20% του γλυκού νερού του πλανήτη. Ο Αμαζόνιος με τους παραποτάμους του δημιουργεί ένα **πλωτό δίκτυο** 80.000 χιλιομέτρων. Στις εκβολές του σχηματίζεται ένα τεράστιο «δέλτα», το οποίο περιέχει ολόκληρο νησί, το Μαρέχο, με έκταση όση είναι η έκταση της Δανίας. Τα γνωστά Πιράνχας εδώ ζουν.

Εικόνα 42.1: Γεωμορφολογικός χάρτης Νότιας Αμερικής

ΟΙ ΑΝΔΕΙΣ

Η οροσειρά των **Άνδεων** με υψηλότερη κορυφή το όρος **Ακονγκάουα** (6.959 μ.) είναι ο δεύτερος μεγάλος **ορεινός όγκος** μετά την οροσειρά των Ιμαλαΐων. Τα οροπέδια της Γουιάνας και το Μάτο Γκρόσο της Βραζιλίας είναι χαρακτηριστικά του εδάφους της Ν. Αμερικής.

Η μόνη αξιόλογη λίμνη στη Νότια Αμερική είναι η **Τιτικάκα**, στις όχθες της οποίας άνθισε ο πολιτισμός των Ίνκας.

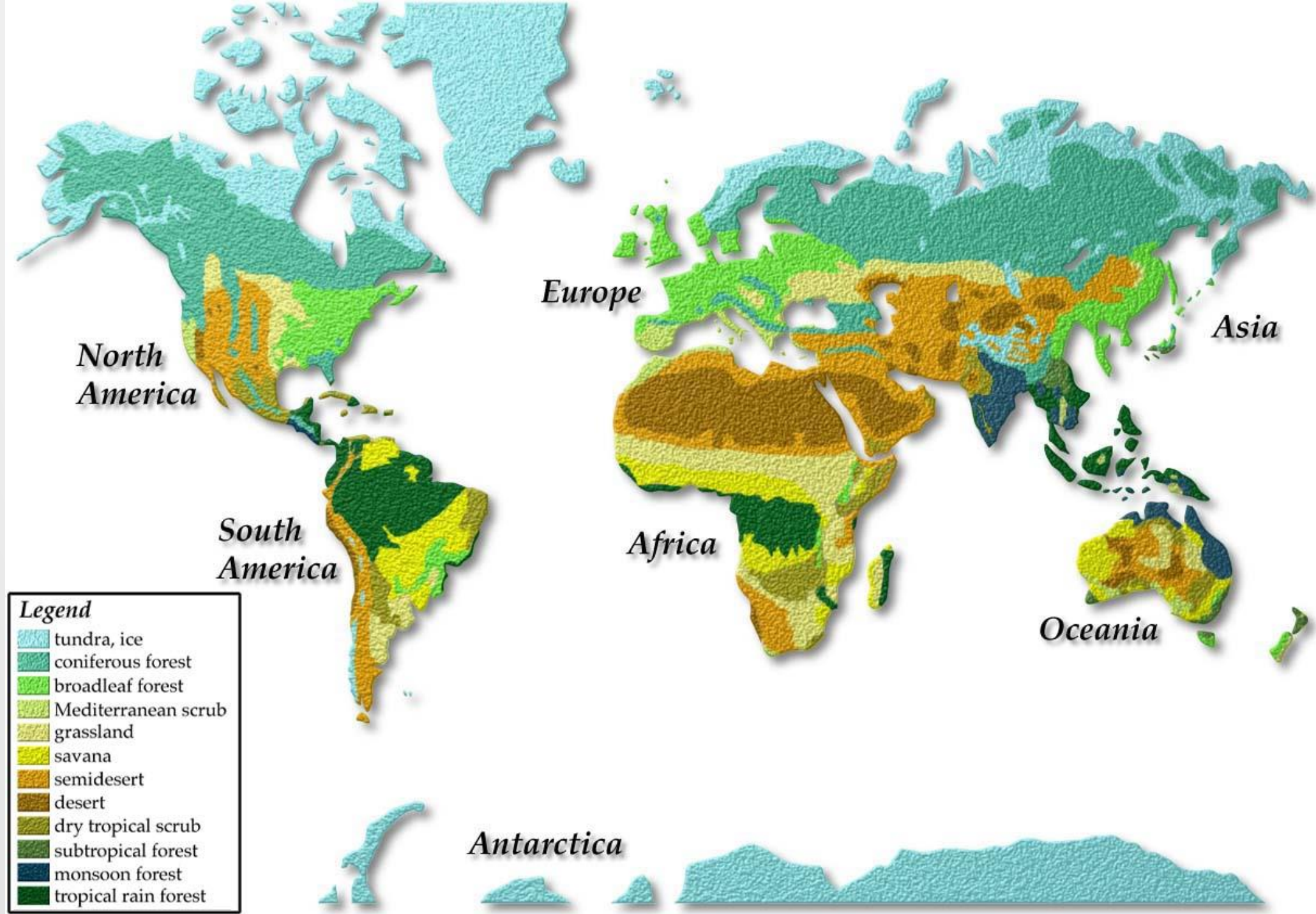

ΤΟ ΚΛΙΜΑ

Γνωρίζοντας τη θέση της Ν. Αμερικής και τη μορφολογία του εδάφους ας προσπαθήσουμε μαζί να καθορίσουμε το **κλίμα** στις διαφορετικές περιοχές. Η ποικιλία στο ανάγλυφο και οι κλιματικές διαφορές καθορίζουν τη χλωρίδα και την πανίδα της **περιοχής**. ψηλά στις Άνδεις με την περιορισμένη βλάστηση λίγα ζώα μπορούν να επιβιώσουν. Στα μεγάλα παραποτάμια δάση όμως, με το μεγάλο ύψος βροχοπτώσεων, όπου η βλάστηση γιγαντώνεται, ζουν χιλιάδες φυτοφάγα και σαρκοφάγα ζώα, έντομα, ερπετά, αραχνοειδή, ψάρια και πτηνά σε πολυάριθμα είδη.

ΤΟ ΓΙΝΟ ΕΔΑΦΟΣ

ΤΟ ΔΑΣΟΣ ΤΗΣ ΑΜΑΖΟΝΙΑΣ

- Το σημαντικότερο δάσος του πλανήτη μας κινδυνεύει να χαθεί. Οι άνθρωποι για τον πολιτισμό, την τεχνολογία και την ανάπτυξη αποψιλώνουν καθημερινά με μηχανήματα τμήμα του δάσους ίσο με 50 περίπου στρέμματα. Αν δεν δώσουμε σημασία στο γεγονός αυτό και συντελεστεί η καταστροφή, τότε θα αλλάξει το κλίμα ολόκληρης της Γης, αφού ένα σημαντικό ποσό οξυγόνου παράγεται εδώ με τη διαδικασία της φωτοσύνθεσης. Θα διαταραχθεί η τροφική αλυσίδα, αφού θα χαθούν πολλά είδη ζώων και φυτών. Επίσης θα χαθούν άπειρες φυσικές ουσίες χρήσιμες στη φαρμακοβιομηχανία και στη χημική βιομηχανία.

